

Manifest
Juristen sociaal en arbeidsrecht vanuit geheel Europa
Vragen de Europese Unie
Om fundamentele sociale rechten te respecteren en promoten
In het bijzonder in verband met alle crisis gerelateerde maatregelen

- 1) De economische en financiële crisis en zijn antisociale gevolgen moeten worden gezien in een bredere context. Historisch en universeel gezien hebben de lessen geleerd uit de ervaringen van de twee wereldoorlogen de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) ertoe aangezet om in 1944 de Verklaring van Philadelphia goed te keuren welke uitdrukkelijk het volgende voorziet:
  - arbeid is geen koopwaar;
  - syndicale vrijheid en vrije meningsuiting zijn een noodzakelijke voorwaarde voor sociale vooruitgang;
  - armoede is een gevaar voor het welzijn van iedereen.

- 2) Sinds wereldoorlog II, vormde deze Verklaring op Europees niveau een essentieel fundament van Europees arbeids- en sociaal recht en tevens ook het impliciete – maar vaak ook expliciete- vertrekpunt voor de bouw van het fragiele Europese sociale model van de Europese Unie.

- 3) In zijn toespraak tot het Europees Parlement op 14 september 2011, verklaarde toenmalig IAO Directeur-Generaal Juan Somavia: “ Respect voor fundamentele principes en rechten op het werk is niet onderhandelbaar: ook niet in tijden van crisis wanneer vragen rond rechtvaardigheid toenemen. Dit is in het bijzonder belangrijk in landen welke bezuinigingsmaatregelen goedkeuren. We kunnen de crisis niet aanwenden als een excuus om internationaal goedgekeurde arbeidsrechtelijke normen te omzeilen. “

- 4) Op de bijeenkomst van de G20 ministers van Arbeid en Sociale Zaken van 26-27 september 2011 te Parijs, vormde “de promotie van de effectieve toepassing van sociale en arbeidsrechten en het respect voor de fundamentele principes en rechten op het werk” één van de belangrijkste aanbevelingen¹ en dit werd bevestigd in de Verklaring van de staatshoofden en regeringsleiders van de G20 aangenomen op hun topontmoeting in Cannes op 3-4 november 2011.²

- 5) Op hun bijeenkomst van 17-18 mei 2012 te Guadalajara (Mexico) verklaarden de G20 ministers van Arbeid en Sociale Zaken in hun conclusies dat “ze geloven dat economische groei gebaseerd moet zijn op kwalitatieve werkgelegenheid, of dus, jobs in de formele sector met sociale zekerheidsbescherming, een waardig inkomen en de volledige bescherming van arbeidsrechten”. De ministers herbevestigden “het belang van een coherent beleid tussen groei en werkgelegenheid en tussen macro-economisch en werkgelegenheidsbeleid op nationaal én internationaal niveau”.³

---

¹ http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/how-the-ilo-works/multilateralsystem/g20/WCMS_164260/lang--fr/index.htm

² <http://www.g20-g8.com/g8-g20/g20/english/for-the-press/news-releases/cannes-summit-finaldeclaration.1557.html>

³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/131076.pdf

6) De feiten tonen echter aan dat sinds de start van de economische crisis eind 2008:

- Europese en nationale publiek overheden en nationale wetgevers een reeks van maatregelen hebben genomen, waaronder wijzigingen in het nationaal arbeidsrecht, om de flexibiliteit van ondernemingen te stimuleren,
- In bepaalde gevallen werden algemene arbeidsrechtelijke hervormingen gelanceerd voor de start van de economische crisis met de “modernisering” van het arbeidsrecht als bewust doel;
- In bepaalde landen leidde een verandering van regering tot een versnelling van drastische wijzigingen in het arbeidsrecht waarbij zelfs participatieve raadplegingen van onder andere de sociale partners en in het bijzonder de vakbonden werden omzeild;
- In andere gevallen werden de structurele hervormingen geëist van en zelfs opgedrongen aan de lidstaten door de zogenaamde Troika (International Monetair Fonds, de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank).

Eerder dan een oplossing te bieden voor de economische en financiële crisis hebben deze maatregelen de crisis nog verscherpt zodat ze nu de levensvatbaarheid van niet alleen sociaal Europa maar ook het ruimere project van de Europese economische en politieke integratie in gevaar brengen.

7) Door de ondertekening van dit manifest willen juristen sociaal en arbeidsrecht vanuit geheel Europa hun grote bezorgdheid uitdrukken over de genomen maatregelen en hun gevolgen met betrekking tot de juridische, economische en politieke ontwikkelingen in de Europese Unie:

- De huidige financiële en economische crisis legt in veel lidstaten een enorme druk op werknemers en hun rechten;
- Niet alleen wordt de praktijk van collectieve onderhandelingen ondermijnd maar er werd een systematische aanval op deze vorm van sociaal overleg gelanceerd onder andere door het slopen van instellingen, mechanismes en basis principes van collectief onderhandelen (b.v. door het invoeren van het verbod op sectorale onderhandelingen, mogelijkheden op neerwaartse wijze af te wijken bij individuele overeenkomsten van collectief goedgekeurd minimumnormen, enz.);
- De “Troika” dringt bepaalde lidstaten grote en soms drastische deregulering van hun arbeidsmarkten en sociale zekerheidssystemen op die leiden tot een verzwakking van vakbonden, toenemende onzekere arbeidscontracten, onzekerheid en hoge werkloosheid, toenemende armoede en sociale onrust;
- Dergelijke drastische bezuinigingsmaatregelen op het gebied van werkgelegenheid leiden niet alleen tot een afkeer van Europa en Europese waarden, maar ook tot de ontwikkeling van vreemdelingenhaat, in het bijzonder tegen minderheden, en bedreigen de vrede in Europa.

8) De juristen sociaal en arbeidsrecht vanuit geheel Europa die dit manifest hebben ondertekend eisen daarom van de Europese Unie en zijn instellingen respect voor en promotie van:

- De waarden vervat in het Verdrag van Lissabon inzake “eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten” (artikel 2 VEU),
  - De verplichting zich in te zetten “voor de duurzame ontwikkeling van Europa, op basis van een evenwichtige economische groei en van prijsstabiliteit, een sociale markteconomie met een groot concurrentievermogen die gericht is op volledige werkgelegenheid en sociale vooruitgang, en van een hoog niveau van bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu” (Artikel 3, §3 VEU),
  - De fundamentele sociale rechten zoals gegarandeerd in het juridisch bindend Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (Artikel 51 §1) en in het bijzonder het recht op collectief onderhandelen en op collectieve actie zoals geïnterpreteerd overeenkomstig de respectievelijke conventies van de IAO geratificeerd door alle EU lidstaten (artikel 53), de bescherming bij kennelijk onredelijk ontslag en het recht op sociale zekerheid en sociale bijstand.
- 9) De ondertekenaars eisen van de staatshoofden en regeringsleiders, in het bijzonder in hun hoedanigheid als leden van de Europese Raad, instelling van de Europese Unie, om op een duidelijke en ondubbelzinnige wijze dit juridisch bindend kader te erkennen in het bijzonder de promotie van de fundamentele sociale rechten van werknemers en hun vertegenwoordigers.
- 10) In het bijzonder mogen fundamentele sociale rechten van werknemers en hun vertegenwoordigers niet achteruit gesteld worden noch ten opzichte van de vrijheden van de interne markt en mededingingsrecht, noch ten opzichte van bezuinigingsmaatregelen die gebaseerd zijn op fiscaal beleid of een beleid van financiële steun; deze fundamentele sociale rechten zouden in tegendeel volledig moeten worden erkend als noodzakelijke voorwaarden voor een gezonde en duurzame economisch en sociale ontwikkeling en vooruitgang van de Europese Unie en zijn lidstaten. Hoogstaande arbeidsrechtelijke en sociale normen hebben een cruciale rol te spelen in herstellende economieën, ondersteunende inkomens en het aanmoedigen van investeringen in capaciteiten.
- 11) De huidige Europese Commissie, samen met de Troika, faalt momenteel in haar respect voor de basiselementen van het Europees sociaal model en de geest van de Verklaring van de Philadelphia. Dit heeft tot gevolg dat dit sociaal model – in alle stilte - uiteindelijk misschien wel op weg lijkt naar zijn deconstructie en vernieling. Als het Europees sociaal model faalt, hoe kan dan het Europees project als geheel wel slagen?
- 12) De ondertekenaars van dit manifest verzetten zich tegen zowel deze houding alsook de maatregelen tot welke dit heeft geleid. Zij eisen dat de Europese Unie en haar instellingen terug volledig hun juridische verplichtingen en politieke doelstellingen naleven en hun verantwoordelijkheid voor een duurzaam sociaal Europa opnemen.

Januari 2013